

BESLUT OM OBLIGATORISK HÄLSOKONTROLL ENLIGT 16 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER VID GRÄNSÖVERGÅNGARNA INOM REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I SÖDRA FINLANDS OMRÅDE

ÄRENDE

Beslut med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar om obligatorisk hälsokontroll för att förhindra spridning av den i 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar avsedda allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 som orsakas av viruset SARS-CoV-2.

BAKGRUND

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 26 januari 2021 förordat att social- och hälsovårdsministeriet kompletterar handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet har 28.1.2021 utfärdat ett styrbrev om begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av den nya virusvarianten och epidemin (VN/909/2021). Enligt brevet utgör de nya varianter av SARS-CoV-2 som har upptäckts ett nytt potentiellt betydande epidemiologiskt hot. Dessa virusvarianter sprider sig betydligt snabbare än coronavirusets tidigare subtyper. Trots att letaliteten inte verkar ha ökat kan den nya virusvarianten leda till en epidemi som sprids betydligt snabbare än förut, och på grund av det ökade antalet sjukdomsfall allvarligt hota hälso- och sjukvårdssystemets bärkraft. Eftersom den nya virusvarianten utgör ett allvarligt nytt hot har handlingsplanen för hybridstrategin kompletterats den 26 januari 2021. Statsrådet har förordat kompletteringen genom sitt principbeslut (STM/12/2021). I brevet ges baserat på handlingsplanen rekommendationer för åtgärder i det rådande läget. I brevet lyfter man också fram att kompletteringen av handlingsplanen beskriver hur två olika situationer där epidemin accelererar kan se ut och åtgärdshelheterna för dessa situationer.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) har i sina anvisningar 4.2.2021 och 29.3.2021 rekommenderat att alla resenärer från riskländer ska hänvisas till ett coronavirustest vid gränsövergångsstället. Institutet för

hälsa och välfärd har 10.6.2021 gett en rekommendation om hälsokontroller i samband med inresa i landet som ska göras i syfte att förhindra spridning av viruset SARS-CoV-2.

För att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 har Regionförvaltningsverket i Södra Finland 17.3.2021 meddelat ett beslut med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar (ESAVI/9535/2021) och förordnat att alla personer som via gränsövergångarna i Helsingfors stads hamnar, gränsövergången vid Helsingfors-Vanda internationella flygplats och Vaalimaa gränsstation i Vederlax kommer till Finland från ett riskland omedelbart efter inresan ska genomgå en hälsokontroll som ordnas av Helsingfors stad, Vanda stad eller samkommunen för social- och hälsovårdstjänster i Kymmenedalen. Förordnandet var i kraft under perioden 18.3.2021–31.3.2021.

För att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 har Regionförvaltningsverket i Södra Finland med ett beslut 31.3.2021 (ESAVI/10292/2021) och ett beslut 22.4.2021 (ESAVI/13542/2021) med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar förordnat att alla personer som via gränsövergångarna i Helsingfors stads hamnar, gränsövergången vid Helsingfors-Vanda flygplats, Nuijamaa gränsstation och Vaalimaa gränsstation i Vederlax kommer till Finland från ett riskland omedelbart efter inresan ska genomgå en hälsokontroll som ordnas av Helsingfors stad, Vanda stad, Södra Karelens social- och hälsovårdsdistrikt eller samkommunen för social- och hälsovårdstjänster i Kymmenedalen. Förordnandena var i kraft 1.4–30.4.2021 och 1.5–31.5.2021.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har med ett beslut 24.5.2021 (ESAVI/18052/2021) med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar förordnat att alla personer som anländer till Finland från ett riskland via gränsövergångarna inom regionförvaltningsverkets verksamhetsområde omedelbart efter inresan ska genomgå en hälsokontroll som ordnas av Helsingfors stad, Vanda stad, Södra Karelens social- och hälsovårdsdistrikt eller Kymmenedalens social- och hälsovårdssamkommun i syfte att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19. Förordnandet meddelades för tiden 1.6–31.6.2021.

I ovan nämnda beslut av regionförvaltningsverket avses med personer som kommer från riskländer sådana personer som inom 14 dygn före inresan har vistats i ett land där incidensen av covid-19 överstiger 25 / 100 000 personer / 14 dygn. Förordnandena gäller inte barn som är födda år 2008 eller senare och inte heller transport- och logistikpersonal i deras arbetsuppgifter.

UTREDNINGAR OCH TIDIGARE BEHANDLING AV ÄRENDET

Vid Regionförvaltningsverket i Södra Finlands och Helsingfors möten 2.6.2021 och 16.6.2021 samt regionförvaltningsverkets och Vanda stads möte 8.6.2021 behandlades en verksamhetsmodell där regionförvaltningsverket skulle fatta beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar som skulle ålägga inresande att genomgå en hälsokontroll enligt 14 § i lagen om smittsamma sjukdomar men inte fatta beslut enligt 15 §. Kommunen skulle organisera hälsokontrollerna på det sätt som den finner mest ändamålsenligt (till exempel stickprov och riktat). Den här verksamhetsmodellen har fått understöd. Regionförvaltningsverket har samtidigt poängterat att syftet trots att beslutet enligt 15 § i lagen om smittsamma sjukdomar slopas är att arbetet ska fortgå med åtminstone nuvarande resurser men genom att tillämpas på ett ökande antal passagerare. Regionförvaltningsverket skulle följa verksamheten genom till exempel rapporter om tagna tester och utgående från andra siffror som är tillgängliga (till exempel antalet stickprov).

Frågan behandlades med Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt och samkommunen för social- och hälsovårdstjänster i Kymmenedalen 11.6.2021 och 17.6.2021 med samma innehåll med Helsingfors och Vanda. Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt konstaterade 11.6.2021 att det anser det bra och behövt att regionförvaltningsverket bara fattar ett beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Samkommunen för social- och hälsovårdstjänster i Kymmenedalen konstaterade att resurserna vid gränsen är tagna till sin spets och att det inte finns tillgång till mera resurser.

Regionförvaltningsverket har med beslutet i ärendet ESAVI/22162/2021 upphävt beslutet som det 24.5.2021 (ESAVI/18051/2021) meddelade med stöd av 15 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förordnade Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt, Helsingfors stad, Kymmenedalens social- och hälsovårdssamkommun och Vanda stad att för att hindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 som orsakas av viruset SARS-CoV-2 ordna hälsokontroller för alla personer som från riskländer reser in i landet via gränsövergångarna i deras områden. Beslutet upphävdes från och med 22.6.2021.

Regionförvaltningsverket har dessutom begärt följande utlåtanden: Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt har gett ett utlåtande och gällande Södra Karelen och Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt har utlåtandet fått av de regionala samarbetsgrupperna för covid-19.

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt konstaterar i sitt utlåtande 18.6.2021 att det diagnostiserade antalet covid-19-fall har minskat sedan april 2021 och att antalet fall alltså har minskat också i Södra Finland. Vaccinationerna mot covid-19 har framskridit snabbt och merparten av dem som på grund av sjukdom eller ålder riskerar en svår infektion har redan blivit vaccinerade, men merparten har ännu inte fått

den andra vaccindosen som krävs för det effektivaste vaccinationsskyddet. Nedgången i antalet fall och ökande antal vaccinerade har minskat antalet patienter som lider av covid-19-infektion som vårdas på sjukhus och sannolikheten för en betydande ökning av sjukvård med anledning av smittkedjor som får sin början av inhemska källor är liten.

Under coronavirusepidemin är det i praktiken nya virusstammar från utlandet som har orsakat alla epidemivågor. Våren 2020 fick de första fallen sin början främst av resenärer från alpområden och fortsatt smittspridning från deras smittor. Från mitten av mars 2020 ökade covid-19-smittorna särskilt i östra delarna av Helsingfors och de orsakades av en virusstam som skilde sig från virusstammen som spreds redan tidigare och visade att en ny stam som kommit från utlandet kraftigt spreds inom befolkningen. Det ökade antalet smittor hösten 2020 var åter i huvudsak orsakade av en ny slags virusstam och från dem spreds en sjukdomstopp som krävde kraftiga stängningsåtgärder för samhället inom HNS-området.

Från början av 2021 blev den nya så kallade alfavarianten (den brittiska varianten) allmänna och efter bara åtta veckors tid orsakade den 2/3 av alla smittor och antalet fall ökade kraftigt vilket ledde till att undantagsförhållanden utlystes och statsrådet meddelade starkare begränsningar av samhällsaktivitet. Efter april 2021 har den så kallade betavarianten (sydafrikanska varianten) blivit allmänna bland fastställda virusstammar. Alla virusstammar ovan har uppkommit utomlands och hämtats till landet med inresande och blivit mycket allmänna genom smittkedjor som började från dem. Det har inte varit möjligt att hindra spridningen av virusstammar som smittar lättare genom smittobekämpningsåtgärder som vidtas inom landet.

Ute i världen har den så kallade deltavarianten (indiska varianten) blivit vanligare och enligt analyser som har gjorts i Storbritannien smittar den lättare än varianter som tidigare har konstaterats smitta lätt och den orsakar dessutom eventuellt en allvarligare sjukdom. Varianten i fråga har konstaterats i prov av personer som har rest in i Finland från flera länder. Deltavarianten har i Egentliga Tavastland orsakat en omfattande smittkedja, där det bland dem på sjukhus också har funnits smittade personer som har blivit vaccinerade, till och med sådana som har fått två vaccindoser. Enligt senaste uppgifter ger också en vaccindos ett synnerligen gott skydd mot allvarlig infektion orsakad av deltavarianten, men hindrar bara i cirka 30 % av fallen uppkomsten av en infektion med symtom som sannolikt smittar vidare. Deltavarianten har konstaterats också hos personer som har kommit tillbaka från Ryssland vilket sannolikt är ett tecken på en redan omfattande spridning av varianten i fråga. Därför verkar risken för att deltavarianten från en inresande startar en smittkedja eller till och med en epidemi realistisk och det är skäl att hindra att den aktuella varianten kommer in i landet. Det sker mest effektivt genom att identifiera de inresande som bär smittan.

Regeringens proposition om gränskontroller behandlas snart i riksdagen men är ännu inte publicerad. Därför är det uppenbart att en eventuell linjedragning eller lag om hur hälsosäkerheten genomförs vid inresa inte träder i kraft under den närmaste tiden. HNS anser att det i områdena som anges i begäran om utlåtande och i övre delen av den här handlingen [Helsingfors stad, Vanda stad, Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt och samkommunen för social- och hälsovårdstjänster i Kymmenedalen] är skäl att fortsätta hälsokontrollerna av inresande med stöd av ett förpliktande förordnande.

Inom Södra Karelen sjukvårdsdistrikts regionala samarbetsgrupp konstaterades 15 juni 2021 att allt fler av covid-19-fallen i Finland kommer från utlandet. Deltavarianten har upptäckts i Ryssland och enligt uppgifter är upp till 40 procent av de sekvenserade proven där av deltavarianten. Ryssland kan bli en avsevärd epidemikälla innan vaccinationsskyddet har blivit täckande.

Inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts regionala samarbetsgrupp konstaterades 16 juni 2021 att 25 procent av de positiva proven härstammar från utlandet. Deltavarianten har funnits i Ryssland. En eventuell ändring som gör det möjligt för fastighetsägare och deras familjemedlemmar att komma över gränsen skulle öka trafiken avsevärt.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Förordnande

Regionförvaltningsverket förordnar med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar att alla personer som via gränsövergångarna inom regionförvaltningsverkets verksamhetsområde anländer till Finland från ett riskland i samband med inresan ska genomgå en sådan hälsokontroll på gränsövergångsstället som ordnas av Helsingfors stad, Vanda stad, Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt eller samkommunen för social- och hälsovårdstjänster i Kymmenedalen i syfte att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19.

I beslutet avses med personer som kommer från riskländer sådana personer som inom 14 dygn före inresan har vistats i ett land där incidensen av covid-19 överstiger 25 / 100 000 personer / 14 dygn.

Förordnandet gäller inte barn som är födda 2005 eller senare och inte heller transport- och logistikpersonal i deras arbetsuppgifter.

Förordnandet gäller inte heller personer som kan uppvisa ett tillförlitligt intyg över att ha

1) fått alla vaccinationer i en vaccinationsserie och det har gått minst två veckor sedan den sista vaccinationen,

2) haft covid-19 samt fått minst en vaccindos för minst en vecka sedan eller

3) haft covid-19 för mindre än sex månader sedan.

Godtagbara vacciner är de som finns listade i tabell 1 (bilaga 1) i THL:s anvisning av 10 juni 2021 eller i en senare anvisning från THL.

Förordnandet är i kraft 24.6.2021–31.7.2021.

Det här beslutet ersätter under perioden 24.6.2021–30.6.2021 det beslut som meddelades 24.5.2021 med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar (ESAVI/18052/2021).

Motivering

Tillämpade bestämmelser

Enligt 7 § i grundlagen (731/1999) har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet.

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

Enligt 14 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunen anordna allmänna vaccinationer och hälsokontroller för att förebygga smittsamma sjukdomar. Det är frivilligt att delta i vaccinationer eller hälsokontroller.

Enligt 15 § 1 momentet i samma lag kan regionförvaltningsverket förordna om hälsokontroll av personer som vistas på någon ort inom dess verksamhetsområde eller på vissa arbetsplatser, i vissa inrättningar, i färdmedel eller på liknande ställen, om undersökningen behövs för förhindrande av att en allmänfarlig smittsam sjukdom sprids. Det är frivilligt att delta i hälsokontrollen.

Enligt samma paragraf 2 momentet utförs hälsokontrollen av läkare eller under läkares uppsikt av någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med lämplig utbildning. Som en del av kontrollen kan nödvändiga prover tas och andra undersökningar utföras som inte medför betydande olägenhet för den som undersöks.

Enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan regionförvaltningsverket besluta att det är obligatoriskt att delta i hälsokontroller som avses i 14 och 15 §, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Beslutet kan riktas till en enskild person eller till flera personer.

Enligt 2 momentet i samma paragraf kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar fatta beslut om obligatorisk hälsokontroll av en enskild person, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom.

I 22 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att den som har insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig eller övervakningspliktig smittsam sjukdom och den som har utsatts eller med fog misstänks ha utsatts för smitta av en sådan sjukdom ska för den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utreder saken uppges sitt namn, sitt födelsedatum eller sin personbeteckning, sina kontaktuppgifter, sin hemkommun och eventuell annan vistelseort samt andra nödvändiga uppgifter som behövs för att förhindra spridningen av den smittsamma sjukdomen.

I 60 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om det finns en uppenbar risk för att en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom ska spridas och sjukdomsspridningen inte kan förhindras på något annat sätt, kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare i tjänsteförhållande som i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar besluta att en person ska hållas i karantän i högst en månad. Beslut om karantän kan meddelas den som konstaterats eller med fog misstänks ha utsatts för en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom.

I 88 § i lagen om smittsamma sjukdomar hänvisas till 44 kapitlet 2 § i strafflagen (39/1889) som innehåller bestämmelser om straff för hälsoskyddsförseelse. Enligt bestämmelsen i strafflagen ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot den skyldighet som påförts enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar dömas till böter eller fängelse i högst tre månader för hälsoskyddsförseelse.

I 89 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om Institutet för hälsa och välfärd, regionförvaltningsverket, det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar, den läkare som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare som i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar konstaterar att spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom inte kan förhindras på något annat sätt ska polisen, räddningsmyndigheten, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen på begäran av någon av dem lämna handräckning. En förutsättning för handräckningen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som ska skötas av den myndighet som lämnar handräckning.

Enligt samma paragrafs 2 moment har Gränsbevakningsväsendet, utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag, rätt att för utförande av handräckningsuppdrag stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) samt rätt att behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

Enligt 89 § 2 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar har Gränsbevakningsväsendet, utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag, rätt att för utförande av handräckningsuppdrag stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) samt rätt att behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Nationella anvisningar om hälsokontroller vid gränsövergångar

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 26 januari 2021 förordat att social- och hälsovårdsministeriet kompletterar handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet har 28.1.2021 utfärdat ett styrbrev om begränsningsåtgärder för att hindra

spridningen av den nya virusvarianten och epidemin (VN/909/2021). Enligt brevet utgör de nya varianter av SARS-CoV-2 som har upptäckts ett nytt potentiellt betydande epidemiologiskt hot. Dessa virusvarianter sprider sig betydligt snabbare än coronavirusets tidigare subtyper och kan allvarligt hota hälso- och sjukvårdssystemets bärkraft.

I social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 3.2.2021 *Bekämpning av coronavirussmitta i den gränsöverskridande trafiken* (VN/2763/2021) konstateras att incidensen av covid-19-fall i flera länder är mångdubbelt så stor som i Finland, vilket innebär att vistelse i dessa länder medför en klart större risk för covid-19-smitta än i Finland. De nya SARS-CoV-2-virusvarianterna kan leda till att epidemin sprider sig snabbare än tidigare och att hälso- och sjukvården överbelastas.

I social- och hälsovårdsministeriets styrbrev 25.5.2021 (VN/13919/2021) konstateras att det i styrbrevet 30.3.2021 beskrivs ett förfarande för bekämpning av covid-19-infektioner i den gränsöverskridande trafiken. I styrbrevet 25.5.2021 konstateras vidare att avveckling av begränsningarna i trafiken över de inre eller yttre gränserna kommer att öka antalet resenärer för vilka det krävs hälsosäkerhetsåtgärder vid gränserna. Processen för ankomst till landet ska planeras så smidigt som möjligt så att hälsosäkerhetsåtgärderna vid ankomsten i första hand riktas till personer som inte har ett intyg över förhandstest. När intygen avläses och passagerarna ges anvisning ska det användas elektroniska system. Personer som tagit ett förhandstest eller ett test omedelbart efter ankomsten ska hänvisas till ett andra test som tas 72 timmar efter ankomsten till landet. Kommunerna ansvarar för att ordna covid-19-testning i sina områden.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) har 10.6.2021 gett en rekommendation om hälsokontroller i samband med inresa i landet som ska göras i syfte att förhindra spridning av viruset SARS-CoV-2. Anvisningen ersätter THL:s anvisning från den 29 mars 2021 om testning vid gränsövergångarna.

I THL:s anvisning 10.6.2021 konstateras det att som riskland definieras enligt statsrådets principbeslut VNK/2020/114 (11.9.2020) ett land där incidensen av covid-19-fall under 14 dygn är över 25 per 100 000 personer. Alla resenärer från riskländer hänvisas till hälsokontroll där man kontrollerar resenärernas intyg över coronavaccinationer eller coronavirustest som tagits före resan eller intyg över tidigare covid-19-sjukdom.

THL rekommenderar att passagerare som har fått en komplett vaccinationsserie mot covid-19 inte vid inreseställena utsätts för några andra hälsosäkerhetsåtgärder i anslutning till bekämpningen av covid-19-pandemin förutom kontroll av intygen. I detta sammanhang innebär en fullständig vaccinationsserie att resenären har fått vaccinationer som har försäljningstillstånd och att det har gått minst 14 dygn sedan den

sista vaccinationsdosen i vaccinationsserien gavs. Om resenären har haft covid-19 och dessutom har fått minst en dos covid-19-vaccin och det har gått minst 7 dygn sedan vaccineringen, jämställs resenären med sådana resenärer som har en fullständig vaccinationsserie. Om resenären har fått två olika covid-19-vaccin och det har gått minst 14 dygn sedan den sista dosen gavs, jämställs resenären med en resenär som har en fullständig vaccinationsserie.

Resenären ska visa upp tillförlitliga intyg över vaccinationer och/eller att ha haft covid-19 för inreseställets hälsovårdsmyndigheter. THL rekommenderar att man i samband med inresan godkänner intyg över de covid-19-vaccin som har fått försäljningstillstånd av en så kallad strikt läkemedelsmyndighet (tabell 1 i anvisningen daterad 10.6.2021).

Beträffande icke vaccinerade (covid-19-vaccination) eller passagerare från riskländer som fått en partiell vaccinationsserie är THL:s rekommendation att man vid gränsövergångarna hänvisar till coronavirustest alla resenärer från riskländer som inte har vaccinerats och som inte har 1) ens en partiell serie coronavaccin eller 2) intyg över negativt coronavirustest (PCR- eller antigen test) som tagits högst 72 timmar före inresan eller 3) ett intyg över tidigare covid-19-infektion. (Det ska ha gått minst 11, men högst 180 dygn, från sjukdomens början eller ett positivt testresultat).

Om gränsövergångsstället inte har möjlighet att ta prover ska resenären söka sig till ett test i sin vistelse- eller boendekommun inom ungefär ett dygn från inresan. THL rekommenderar vidare att hälsomyndigheterna vid gränsövergångsstället samlar in och sänder personuppgifterna och kontaktuppgifterna för de resenärer från riskländer som är ovaccinerade eller endast har en partiell vaccinationsserie till myndigheterna för smittsamma sjukdomar på resenärens vistelse- eller bostadsort. Dessa myndigheter hänvisar resenärerna till ett andra coronavirustest, eller de resenärer som har en partiell vaccinationsserie till ett första coronavirustest, tidigast 72 timmar efter inresan. Om resenären vistas i landet i mindre än 72 timmar eller om resenären tidigare haft covid-19 samlas inga uppgifter in för att hänvisa honom eller henne till ett test inom 72 timmar.

Barn som är födda år 2005 eller senare behöver enligt anvisningen inte genomgå hälsokontrollen. Rekommendationen gäller inte heller transport- och logistikpersonal i deras arbetsuppgifter.

Slutsats

Ur ett samhällsligt perspektiv är det viktigt att förebygga spridningen av den smittsamma sjukdomen covid-19 för att medborgarnas grundläggande rätt till liv och trygghet ska kunna säkras. När det gäller att förebygga spridningen av covid-19-smitta består de centrala metoderna av att identifiera smittkällor och dem som exponerats för smitta samt att förhindra fortsatt smittspridning.

Som det framgår utredningen är det i praktiken nya virusstammar som har kommit från utlandet som har orsakat alla epidemivågor under coronavirusepidemin. Ute i världen har den så kallade deltavarianten nyligen blivit vanligare och enligt analyser som har gjorts smittar den lättare än varianter som tidigare har konstaterats smitta lätt och den orsakar eventuellt dessutom en svårare sjukdom. Deltavarianten har konstaterats också hos personer som har kommit tillbaka från Ryssland vilket sannolikt är ett tecken på en redan omfattande spridning av varianten i fråga. Risken för att deltavarianten från en inresande startar en smittkedja eller till och med en epidemi verkar realistisk och det är skäl att hindra att varianten i fråga kommer in i landet. Det sker mest effektivt genom att identifiera de inresande som bär smittan. Smittor som kommer från utlandet och där särskilt hotet av deltavarianten poängteras särskilt eftersom persontrafikmängden vid gränsen nu håller på att öka.

Social- och hälsovårdsministeriet, som ansvarar för den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av smittsamma sjukdomar, och Institutet för hälsa och välfärd (THL), som är nationell sakkunniginrättning för bekämpning av smittsamma sjukdomar, har bland annat gett anvisningar på grund av den förväntade ökningen av passagerarvolymerna. Ministeriet har betonat vikten av en smidig inreseprocess och THL att de åtgärder som hänförs till inresan ska skilja sig åt beroende på om resenären kommer till Finland från ett sådant riskland som avses i anvisningen eller från ett annat land än ett riskland. Åtgärderna ska dessutom skilja sig från varandra i fråga om huruvida en resenär som kommer från ett riskland har fått en fullständig vaccinationsserie mot covid-19 eller om det är fråga om en resenär som inte har vaccinerats (vaccination mot covid-19) eller endast fått en partiell vaccinationsserie.

Kommunerna organiserar bekämpningsarbetet mot smittsamma sjukdomar i sitt område enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Sjukvårdsdistriktens samkommuner stöder kommunerna i bekämpningen av smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverken samordnar och övervakar bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sina respektive regioner.

Enligt 14 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunen anordna allmänna vaccinationer och hälsokontroller för att förebygga smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverket kan med stöd av 16 § i samma lag besluta att det är obligatoriskt att delta i hälsokontroller som avses i 14 § i lagen om smittsamma sjukdomar, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Kommunerna har enligt 14 § i lagen om smittsamma sjukdomar en skyldighet att ordna hälsokontroller för att förhindra smittsamma sjukdomar. I förarbetet till lagen om smittsamma sjukdomar (RP 13/2016) konstateras det att ordnandet av hälsokontroller som görs för

att förhindra smittsamma sjukdomar, innehållet i kontrollerna och vaccinationsbehovet ska bedömas utifrån medicinska och epidemiologiska grunder. Åtgärderna ska vara kostnadseffektiva och syftet med dem ska förutom beaktandet av individen, i synnerhet skyddet av befolkningens hälsa och den ökade säkerheten i samhället, vara att även beakta internationella förpliktelser på lagnivå som är bindande för Finland. Vid behov kan målgrupper för hälsokontroller som grundar sig på en bedömning av sakkunniga vara till exempel studerande eller andra personer med ett bristfälligt vaccinationsskydd som kommer från länder med hög smittrisk eller som med fog kan misstänkas bära på eller ha insjuknat i en allvarlig smittsam sjukdom som lätt överförs och som orsakar en hälsorisk för den övriga befolkningen. Beslut om innehållet i hälsokontrollerna inklusive de undersökningar och vaccinationer som krävs ska fattas i enlighet med målgruppen och risken för smittspridning. Smittsamma sjukdomar känner inga gränser och den ökande rörligheten kan försnabba spridningen av smittsamma sjukdomar. På grund av detta måste de som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar utan dröjsmål svara på nya utmaningar och agera flexibelt. Spridningen av smittsamma sjukdomar kan bäst förebyggas genom att konstatera dem i tid och sköta de konstaterade sjukdomarna så att de insjuknade inte längre smittar andra.

På basis av regionförvaltningsverkets helhetsprövning är ett beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar fortfarande nödvändigt vid gränsövergångarna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands område. Regionförvaltningsverket förordnar, i enlighet med det som sagts under punkten *förordnande* ovan, med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar att alla personer som anländer till Finland från ett riskland via gränsövergångarna inom regionförvaltningsverkets verksamhetsområde ska genomgå en hälsokontroll som ordnas av Helsingfors stad, Vanda stad, Södra Karelens social- och hälsovårdsdistrikt eller Kymmenedalens social- och hälsovårdssamkommun i syfte att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19.

En hälsokontroll kan omfatta ett coronatest som utöver vid gränsövergångarna kan göras vid till exempel en annan testpunkt i gränsövergångskommunen eller på vistelseorten inom 24 timmar från inresan.

Om en person som med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar har förordnats delta i hälsokontroll, men inte iakttar denna skyldighet kan den läkare i kommunen eller sjukvårdsdistriktet som ansvarar för smittsamma sjukdomar begära handräckning med stöd av 89 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Regionförvaltningsverket konstaterar vidare att om en person vägrar delta i en obligatorisk hälsokontroll enligt detta beslut kan

bestämmelserna i 44 kapitlet 2 § i strafflagen bli tillämpliga. Enligt 44 kapitlet 2 § i strafflagen ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot den obligatoriska hälsokontrollen enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar dömas till böter eller fängelse i högst tre månader för hälsoskyddsförseelse, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Grundlagen (731/1999) 7, 22 §

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 14, 15, 16, 22, 60, 88 och 89 §

Strafflagen (39/1889) 44 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får det här beslutet överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol. En besvärshänvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Detta beslut verkställs omedelbart med stöd av 91 § i lagen om smittsamma sjukdomar trots eventuellt överklagande.

YTTERLIGARE INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen, tfn 0295 016 000 (växeln).

direktör

Kristiina Poikajärvi

regionförvaltningsöverläkare

Laura Nikunen

BILAGA

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds rekommendation 10.6.2021 om hälsokontroller i samband med inresa i landet som ska göras i syfte att förhindra spridning av viruset SARSCoV-2 (tabell 1).

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med 31.7.2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har

publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbplats.

För kännedom

Södra Karelen sjukvårdsdistrikt

Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt

Helsingfors stad

Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt

Kymmenedalens social- och hälsovårdssamkommun

Vanda stad

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt

Polisinrättningarna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands område

Gränsbevakningsväsendets stab som ombes informera gränsövergångsställena i Södra Finland om beslutet

Tullen

Finavia Abp

Helsingfors Hamn Ab

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning

Avgiftsfritt